



پرسش و پاسخ شرعی در مورد ماه مبارک رمضان

پندهای مسجدی

تدوین و نشر:

بنیاد مجازی آبادگران مساجد

www.aabadgaran.ir



پرسش و پاسخ رمضان

۱) حکم تزریق آمپول و آزمایش خون برای روزه‌دار چیست؟

پاسخ: اشکالی ندارد، ولی آمپولی که حکم غذا را دارد، احتیاطاً پرهیز شود (چون در روزه هدف گرسنگی جسم است).

۲) به تأخیر انداختن غسل جنابت به بعد از طلوع فجر چه حکمی دارد؟

پاسخ: اشکالی ندارد ولی باید برای نماز صبح غسل کند.

۳) حکم استعمال عطر، سرمه و آرایش کردن در حال روزه چیست؟

پاسخ: جایز است و کسی آن را حرام ندانسته است.

۴) ریختن قطره در گوش و چشم و بینی چه حکمی دارد؟

پاسخ: روزه را باطل نمی‌کند، چون به این چیزها خوردن و آشامیدن گفته نمی‌شود (دکتر قرضاوی).

۵) آیا مسواک زدن با خمیر دندان برای روزه‌دار جایز است؟

پاسخ: مسواک زدن در حال روزه در همه وقت مستحب است؛ چون مسواک زدن یک سنت است اما با خمیر دندان احتیاط در استفاده از آن بهتر است، مبادا چیزی از آن وارد گلوی انسان شود.

۶) حکم استفاده از دارو جهت به تأخیر انداختن عادت ماهیانه چیست؟

پاسخ: عادت ماهیانه یک امر طبیعی و فطری است که خداوند در نهاد زن قرار داده و باید بر همان روال طبیعی خود طی گردد. اما اگر استفاده از آن قرص‌ها زبانی به زن نرساند اشکالی ندارد.

۷) خانمی که چند دقیقه قبل از غروب عادت ماهیانه‌اش شروع شود و یا چند دقیقه بعد از فجر عادت

ماهیانه‌اش پایان پذیرد، آیا روزه‌اش صحیح است؟

پاسخ: خیر

۸) اگر کسی قبل از غروب شب عید متولد یا فوت شود حکم زکات فطرش چیست؟

پاسخ: کسی که قبل از غروب متولد شود زکات به او تعلق می‌گیرد ولی کسی که قبل از غروب فوت کند زکات به او تعلق نمی‌گیرد.

۹) حکم نماز و روزه خانمی که پاکی بین دو عادتش کمتر از ۱۵ روز باشد چیست؟

پاسخ: طبق عادت خودش عمل می‌کند.

۱۰) لگه‌ی بینی بین دو قاعدگی چه حکمی دارد؟

پاسخ: به آن توجه نمی‌شود.

۱۱) آیا خونریزی تا هر چند روز که ادامه داشته باشد باعث قطع نماز و روزه می‌شود؟

پاسخ: اگر در ایام قاعدگی و نفاس نباشد خیر.

۱۲) مقدار زکات فطر برای افراد توانگری که ثروت‌شان به نصاب زکات رسیده است چقدر است؟ آیا زکات فطر میهمان، برعهده‌ی میزبان است؟

پاسخ: یک سیصدم نصاب زکات که طبق محاسبه‌ی امسال (۱۴۰۱ ه.ش) مبلغ ۴۰۰ هزار تومان برای هر نفر، خیر، زکات فطر میهمان، برعهده‌ی میزبان نیست.

۱۳) آیا پدر می‌تواند زکات فطر فرزند دانشجو یا سربازش که در کنار او نیست بپردازد؟

پاسخ: با دریافت وکالت از او بلی.

۱۴) آیا انتقال زکات فطر از شهری به شهر دیگر جایز است؟

پاسخ: تا مسافت قصر اشکالی ندارد.

۱۵) برای مسافر، روزه بهتر است یا افطار کردن؟

پاسخ: بر اساس مصلحت اقدام کند و هر آنچه برای خودش بهتر است انجام دهد.

۱۶) آیا کسی که بعد از فجر به مسافرت می‌رود، حق افطار دارد؟

پاسخ: بهتر است که افطار نکند.

۱۷) حکم قضای روزه ماه رمضان پس از گذشت رضانی دیگر؟

پاسخ: قضای روزه بر او واجب است ولی کفاره اگر داد چه بهتر و اگر نداد ان شاء الله گناهی بر او نیست.

۱۸) حکم روزهی سالمندان چیست؟

پاسخ: اگر گرفتن روزه مشقت برای‌شان به بار آورد افطار کردن روزه جایز است و برای هر روز پرداخت کفاره به مقدار خوراک یک فرد مسکین (یک چهارم مقدار سرفطره) بر آنان واجب می‌گردد.

۱۹) حکم روزهی زنان باردار و شیرده چیست؟

پاسخ: زنی که پشت سرهم حاملگی و شیردهی اوقات او را مشغول ساخته است به طوری که فرصتی برای قضای روزه ندارد، فقط کفاره بر او واجب می‌گردد.

۲۰) حکم روزه فرد مریض چیست؟

پاسخ: بیمارانی که امیدی به بهبودی ندارند افطار کردن روزه جایز است و برای هر روز پرداخت کفاره واجب؛ اما بیمارانی که امید به بهبودی دارند قضای روزه برای‌شان واجب است.

۲۱) حکم خوردن سحری هنگام اذان صبح؟

پاسخ: اگر شخص قطعاً می‌داند که اذان صبح بر حسب تقویم محلی شهری که در آنجا روزه می‌گیرد در موعد مقرر گفته می‌شود واجب است هنگام شنیدن اذان بلافاصله از خوردن و آشامیدن دست بکشد تا روزه‌اش صحیح باشد اما اگر بداند که اذان چند دقیقه قبل از طلوع فجر گفته می‌شود می‌تواند بخورد و بیاشامد.

۲۲) حکم روزه کسی که مرتکب گناهی (مانند غیبت، دروغ، نگاه شهوانی و...) شود، چیست؟

پاسخ: روزهی سودمند و مقبول آن است که نفس را پیراسته گرداند و اراده‌ی شخص را در جهت کارهای نیک نیرو ببخشد و تقوا را به‌بار آورد. ابن حزم و بعضی از صحابه و تابعین بر این باورند که گناه، روزه را باطل می‌کند. ما بر این باوریم که روزه اجر و پاداش خاص خود را دارد و غیبت و دروغ و مانند آن نیز نزد خداوند مجازات و کیفر خاص خود را دارند (دکتر قرضاوی).

۲۳) حکم روزه شخص تارک الصلاه؟

پاسخ: از آنجائی که خداوند متعال پاداش هیچ کار نیکی را ضایع نخواهد کرد به اندازه‌ی اعمال نیکش نزد خدا مأجور خواهد بود؛ یعنی در مقابل ادای واجبات ثواب می‌برد، و در برابر ترک واجبات دیگر کیفر خواهد دید. اما لازم است به این نکته توجه شود که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نماز را حد فاصل ایمان و کفر معرفی کرده‌اند و لذا مطابق رأی برخی از علما چنانچه فردی عمداً نماز را ترک کند او از دایره‌ی اسلام خارج می‌شود (دکتر قرضاوی با کمی تصرف در نقل).

۲۴) شخصی که تعداد روزه‌های افطار شده‌اش را فراموش کرده است باید چه کاری بکند؟

پاسخ: بنا را بر اکثر می‌گیرد و قضا می‌کند.

۲۵) قنوت در نماز وتر رمضان از چه شبی است؟ کوتاه خواندنش بهتر است یا طولانی خواندن آن؟

پاسخ: قنوت در طول ایام سال سنت است و در رمضان نیز از اول آن بهتر است. و بهتر است که از قیام طولانی تر نباشد مگر اینکه قبل از رکوع انجام گیرد که در آن زمان طولش اشکالی ندارد.

۲۶) کسی که سال مالی او رجب است حق دارد تا رمضان زکات را به تأخیر بیندازد؟

پاسخ: خیر

۲۷) کسی که سال مالی او ذوالقعدة است آیا می‌تواند زکات مالش را در رمضان بدهد؟

پاسخ: بله

۲۸) کسی که خانه ندارد ولی حد نصاب زکات را دارا باشد آیا زکات بر او لازم است؟

پاسخ: بله

۲۹) کسی که خانه ندارد اما دخلش به خرجش می‌رسد آیا می‌تواند زکات بگیرد؟

پاسخ: اگر برنامه‌ای برای ساخت خانه‌ای در حد ۷۰-۶۰ متر مربع داشته باشد می‌تواند زکات بگیرد (سایت مجتمع دینی بستک).

۳۰ آیا والدین می توانند به فرزندان و یا برعکس فرزندان به والدین زکات بدهند؟

پاسخ: خیر

۳۱ محاسبه‌ی نصاب انواع طلا به چه صورت است؟

پاسخ: نصاب طلای ۲۴ عیار، بیست مثقال، برابر با ۸۵ گرم؛

نصاب طلای ۲۲ عیار، بیست و یک و هشت دهم مثقال برابر با ۹۲/۷ گرم؛

نصاب طلای ۲۱ عیار، بیست و دو و هشتاد و پنج صدم، برابر با ۹۷ گرم

نصاب طلای ۱۸ عیار، بیست و شش و نیم مثقال، برابر با ۱۱۳ گرم است

(برگرفته از کتابچه‌ی انجمن خیریه بستک، نوشته شیخ عبدالرحمن دهش)

۳۲ مسلمان بالغ سالمی که بدون هیچ عذری روزه‌ی خود را در روز رمضان افطار کند کفاره‌اش چیست؟

پاسخ: او باید ایمان مجدد بیاورد و توبه کند، کفاره اش توبه است.

۳۳ آیا علامتی برای درک کردن شب قدر وجود دارد؟

پاسخ: خیر، ثابت نشده است. (سایت مجتمع دینی بستک)

۳۴ اگر مردم بر اثر اشتباه مؤذن چند دقیقه قبل از غروب افطار کردند حکم روزه آنان چیست؟

پاسخ: باطل است و باید قضا کنند.

۳۵ آیا رانندگانی که همیشه در سفر هستند حق افطار روزه و قصر نماز را دارند؟

پاسخ: بله و برای قضای روزه‌هایشان در طول سال فرصتی ایجاد کنند.

۳۶ آیا به افرادی که تحت تکفل افراد دیگر هستند، می‌شود مستقیماً زکات داد؟

پاسخ: خیر

۳۷) اگر زنی قبل از فجر از قاعدگی پاک شود آیا می‌تواند غسلش را به بعد از فجر بیاندازد؟

پاسخ: بله

۳۸) از چه زمانی به مهریه زن زکات تعلق می‌گیرد؟ از زمان تعهد مرد یا از زمان درخواست زن؟ اگر مرد فقیر باشد و توان پرداخت مهریه را نداشته باشد چه؟ پرداخت زکات مهریه زن بر عهده مرد است یا بر عهده زن؟

پاسخ: بعد از عقد، زن مالک نصف مهر و بعد از یکجا شدن، مالک تمام مهر می‌شود و هرگاه یک سال قمری از آن گذشت، زکات به مهریه تعلق می‌گیرد، در صورتی که مرد فقیر باشد و توان پرداخت مهریه را نداشته باشد چیزی بر ذمه او نیست و وقتی که مرد بتواند مهریه زن را پرداخت کند، زن زکات یک سال را پرداخت می‌کند و زکات بر عهده زن است (سایت هیات فتوا).

۳۹) آیا حقوق معلم زکات دارد؟ اگر دارد حد نصاب و مقدارش چگونه محاسبه کند؟

پاسخ: در حال حاضر فتوا این است که به کلیه درآمدهای شخص در طی یک سال اگر به نصاب زکات برسد، زکات تعلق می‌گیرد و حد نصاب زکات براساس ارزش طلا و دلار و شرایط حاکم بر اقتصاد جامعه توسط هیأت فتوا هر سال قبل از ماه مبارک رمضان اعلام می‌شود. امسال (۱۴۰۱ شمسی) نصاب ۱۲۰ میلیون تومان، و مقدار آن همیشه ۲/۵ درصد یا به عبارتی یک چهارم می‌باشد (سایت هیات فتوا، با تصرف اندک از طرف گردآورنده).

۴۰) آیا می‌توان زکات را به یک مستحق داد یا باید آن را به چند مستحق داد؟

پاسخ: بله، اگر مصلحت اقتضا کند مجاز است. فقها نیز بر این اساس است که گفته‌اند: حیوان زکاتی به یک خانواده داده می‌شود تا از منافع و تولید آن‌ها بهره‌مند شوند.

نکته: بهتر آن است که زکات به صورت سازمان‌یافته و با شناسایی دقیق نیازمندان توزیع گردد تا هیچ مستحقی از دسترسی به آن محروم نشود و آفات اجتماعی از جمله بیکاری را رواج ندهد.

۴۱) زنی که در رمضان با شوهرش نزدیکی داشته و دخول صورت گرفته، ولی اصلاً اطلاع نداشته که روزه با آن باطل می‌شود حکمش چیست؟ (سایت هیات فتوا)

پاسخ: روزهی آن روز باطل است، قضای آن را بعد از رمضان به جای آورد؛ زیرا ندانستن در مناطق مسلمان نشین عذری موجه به شمار نمی‌آید و برفرد مسلمان واجب است که مسائل مربوط به واجبات و احکام عبادت را فرا گیرد (این حکم مختص بانوان می باشد/سایت هیات فتوا).

۴۲) آیا زنی که تا ظهر از حیض پاک شود آن روز را باید به احترام رمضان روزه باشد یا لازم نیست روزه باشد؟

پاسخ: به خاطر حرمت ماه مبارک رمضان بهتر است امساک نماید و بعد از رمضان قضای آن را بجا آورد (سایت هیات فتوا).

۴۳) حکم روزه زن باردار و زنی که در ماه رمضان بچه را شیر می‌دهد چیست؟

پاسخ: اگر روزه به زیان زن شیرده یا باردار باشد روزه را می‌خورد و بعد از ماه رمضان قضا می‌کند؛ اما اگر روزه گرفتن به زیان جنین یا نوزاد شیرخوار باشد روزه را می‌خورد و بعد از رمضان هم قضای روزه را می‌گیرد و هم فدیة می‌دهد (سایت هیات فتوا).

۴۴) آیا مراجعه کردن به پزشک زنان و معاینه واژن، روزه را باطل می‌کند؟

پاسخ: معاینه واژن روزه را باطل نمی‌کند، اما بهتر است این کار در زمان روزه انجام نگیرد (اصلاح وب).

۴۵) آیا می‌توان در ماه رمضان مثلاً بعد از اذان صبح از پماد واژینال استفاده کرد؟

پاسخ: حتی الامکان این گونه داروها در شب استفاده بشود، مگر در مواقع ضروری که استعمال آن در روز جایز است، آن هم مطابق نظر برخی از علما؛ زیرا بیشتر علما معتقدند استعمال این گونه داروها در هر حال روزه را باطل می‌کند (اصلاح وب).

منابع و مراجع:

- سایت مجتمع دینی بستک
- سایت هیأت فتوای علمای اهل سنت و جماعت جنوب
- سایت جماعت دعوت و اصلاح
- دیدگاه‌های فقهی معاصر، تالیف دکتر یوسف قرضاوی، ترجمه دکتر احمد نعمتی، نشر احسان
- کتابچه‌ی آنچه از زکات تقدینه‌ها باید بدانیم، تالیف شیخ عبدالرحمن دهش (نشر: انجمن خیریه و خدمات اجتماعی بستک)